Gabriela RADU
(Universitatea de Vest
din Timişoara)

Limitare şi libertate în traducerea acrostihului din *Ekthesis*-ul Diaconului Agapet

Abstract: (*Costraints and Freedom in the Acrostic Translation of Agapetus Diaconus'* Ekthesis) The *Ekthesis* (Ἔκθεσις Κεφαλαίων Παραινετικῶν, σχεδιασθεῖσα παρὰ ΑΓΑΠΗΤΟΥ Διακόνου τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, Πρὸς Βασιλέα ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΝ) of Agapetus Diaconus has been written around 530 A.D., and it is an early example of „Mirror of Princes" literature. The seventy-two precepts are arranged so that their initial letters form an Acrostic: *Agapetus the most humble deacon to our most sacred and most devout Emperor Justinian*. Obviously, the acrostic form cannot be exactly reproduced in a translation, but there are possible solutions by which we can convey the acrostic passages in a translation. It is the purpose of this article to reveal the significance of the acrostic, to underline the necessity of reproduction of this feature in a translation, and to explain my own choices in the attempts to follow an acrostic pattern in translation. The present work also aims on bringing to the public attention a new Romanian translation of *The Ekthtesis,* a text that belongs to a distinct tradition of Greek and Byzantine thinking about kingship.

Keywords: *acrostic*, Ekthesis, *constraints*, *freedom*, *translation*

Rezumat: *Ekthesis*-ul (Ἔκθεσις Κεφαλαίων Παραινετικῶν, σχεδιασθεῖσα παρὰ ΑΓΑΠΗΤΟΥ Διακόνου τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, Πρὸς Βασιλέα ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΝ) Diaconului Agapet a fost scris în jurul anului 530, fiind un exemplu literar de „oglindă a prinților". Cele șaptezeci și două de capitole de sfaturi, adresate împăratului Iustinian sunt alcătuite în așa fel încât să rezulte un acrostih: „Preasfinţitului şi preacucernicului nostru Împărat Iustinian Agapet preasmeritul diacon". Fără îndoială, acrostihul nu poate fi reprodus întocmai în traducere, însă există soluţii prin care acesta poate fi „transferat" în traducere. Scopul acestei lucrări este de a evidenția rolul acrostihului în textul original, de a argumenta necesitatea traducerii acestuia și, totodată de a explica mijloacele folosite în încercarea de a urma un format acrostih în traducere. În vederea probării acestui demers am întrebuințat propria traducere a tratatului în limba română.

Cuvinte-cheie: *acrostih*, Ekthesis, *limitare*, *libertate*, *traducere*

Tratatul Diaconulului Agapet, Ἔκθεσις Κεφαλαίων Παραινετικῶν, σχεδιασθεῖσα παρὰ ΑΓΑΠΗΤΟΥ Διακόνου τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, Πρὸς Βασιλέα ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΝ[1], este alcătuit dintr-o serie de şaptezeci şi două de capitole de sfaturi adresate împăratului Iustinian (cca. 527) în care sunt

[1] În traducere, *Prezentarea capitolelor de sfaturi alcătuite de Agapet, Diacon al Preasfintei Măritei Biserici a lui Dumnezeu către împăratul Iustinian*. Textul este preluat din *Patrologia Graeca* 86a.1164-1186.

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)

prezentate îndatoririle morale, politice şi religioase pe care trebuie să le împlinească un conducător. Destinată publicării, cu un pronunţat caracter propagandistic, pareneza lui Agapet nu iese din sfera abstracţiilor retorice, însă stilul accesibil al redactării textului justifică, în bună măsură, popularitatea de care s-a bucurat secole de-a rândul. Acest tip de literatură de sfătuire, alcătuită dintr-un set de precepte, îşi are izvorul în felurite surse, pe care le amintim doar în treacăt: literatură precreştină: Isocrate (436-338) cu discursul Ad Nicocles (II), adresat regelui Ciprului, surse elenistice: Platon, „motivul împăratului filozof", surse păgâne: Philo din Alexandria, literatura iudeo-creştină, Cartea înţelepciunii lui Solomon, Proverbele lui Solomon şi Patericul, literatură creştină: Dio Chrisostomul, cu patru discursuri adresate împăratului Traian despre îndatoririle unui monarh şi Synesios din Cyrene cu discursul adresat împăratului Arcadie, Despre Împărăţie. În secolele următoare, în tradiţia amintită, numeroşi autori bizantini vor cultiva acest tip de literatură de sfătuire sau de povăţuire: Vasile I Macedoneanul (867-886), autorul unei importante pareneze bizantine (Învățăturile Împăratului Vasile I Macedoneanul către fiul său Leon cel Înțelept), Katakalon Kekaumenos (sec. al XI-lea), autorul unei culegeri de sfaturi şi povestiri adresate urmaşilor săi, incluzând o parte intitulată Sfaturi către împărat, Teofilact, arhiepiscopul Ohridei (1090-1108) care, în timp ce era tutor al lui Constantin Dukas, fiul împăratului Mihail al VII-lea Dukas, scrie tratatul Educaţia prinţilor (Paideia basilike), Nichifor Blemmydes (1197-1272), reprezentant al umanismului niceean de după căderea Constantinopolului sub latini, autorul unei lucrări cuprinzând sfaturi adresate viitorului împărat Teodor al II-lea Laskaris (Basilikos andrias), Toma Magistrul (cca 1270-1325) care adresează o culegere de poveţe lui Constantin Paleologul, discipolul său, şi Împăratul Manuel al II-lea Paleologul (1391-1425), autorul unei îndrumar împărătesc, Βασιλέως ἀρετή, adresat fiului său, viitorulului împărat Ioan al VIII-lea Paleologul. Dintre cele două tipuri de literatură de sfătuire[1], cea de tip practic, vizând problemele interne sau externe ale statului şi cea alcătuită din κεφαλαιαι, adică dintr-o suită de paragrafe în care sunt expuse teme morale şi religioase, celui de-al doilea tip îi este circumscris textul lui Agapet, acesta fiind structurat în fragmente alcătuite din doar câteva rânduri. Cele şaptezeci şi două de paragrafe sunt în aşa fel concepute încât iniţiala celor dintâi cuvinte din fiecare să alcătuiască următorul acrostih: „Preasfinţitului şi preacucernicului nostru Împărat Iustinian, Agapet supus diacon".

Agapet nu este primul autor care îşi propune să folosească acrostihul în tratatul său, acesta constituia un format des întrebuinţat în literatura medievală, fie că era vorba de versuri sau de proză. Dacă în imnurile religioase, acrostihul era folosit ca un ajutor al memoriei, schema logică facilitând abilitatea de a învăţa textul pe de rost sau dacă în cazul scrierilor de tip didactic, îndemnurile morale şi religioase erau alcătuite în aşa fel încât să poată fi uşor memorate, în pareneza bizantină nu funcţia mnemonică motivează apelul autorului la acrostih. Socotindu-l lipsit de importanţă, căci din punct de vedere

[1] N.Ş. Tanaşoca (2009, 147) clasifică literatura de sfătuire sau de povăţuire astfel: pareneze care au ca temă „împărăția" şi culegeri de „apoftegme formulate concis", adică sfaturi şi îndemnuri structurate în capitole, alcătuite în aşa fel încât să poată fi obţinut un acrostih cu semnătura autorului şi numele destinatarului.

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)

teoretic, este posibil ca o manifestare poetică dintr-o anumită cultură să fie apreciată, dar in alta, aceeaşi manifestare poate fi depreciată, autorii multor traduceri au tendinţa să neglijeze acrostihul. Cunoaşterea rolului/funcţiei acrostihului în textul original constituie argumente valabile pentru menţinerea lui în traducere.

Deşi nu se cunoaşte cu certitudine provenienţa acrostihului, ci doar că cele mai vechi dovezi ale prezenţei lui se găsesc în rugăciunile babiloniene, preferinţa pentru formatul de tip „acrostih" s-a manifestat, nu numai în imnurile religioase, ci şi în scrierile laice. Dintre cele două tipuri de acrostih, alfabetic şi onomastic (acrostihuri care furnizează numele autorului, acrostihuri în care autorul se ascunde în spatele unui pseudonim), în textul diaconului Agapet este aflat cel de-al doilea procedeu, în care prima literă a paragrafelor formează vertical numele destinatarului scrierii si pe cel al autorului acesteia. La prima vedere, impunerea unui format de acrostih ar putea să pară ceva artificial, gratuit şi în afara mesajului conţinut în text dar, în Capitolele de sfaturi acrostihul nu e doar o formă convenţională de reverenţă către destinatarul cărţii, împăratul Iustinian. Prin apelul la acrostih, Agapet îşi impune în mod deliberat anumite „limite" de sens care să-i probeze abilitatea de realizare stilistică a dedicaţiei cărţii de învăţătură. Din dedicaţie reiese intenţia clară a autorului de a evidenţia numele împăratului Iustinian, iar acest fapt probează ideea că acrostihul reprezintă o parte din procesul de comunicare care nu poate fi trecută cu vederea în traducere.

Majoritatea traducătorilor ştiu că este aproape imposibil să păstrezi ordinea originală a cuvintelor. Cu atât mai mult acest lucru se aplică în cazul formatului de acrostih, când intervin limitările referitoare la iniţialele cuvintelor din fiecare paragraf.

Există diferite soluţii tehnice pe care traducătorul le aplică la fiecare problemă specifică pentru a traduce conţinutul poemului şi, totodată, pentru a păstra formatul original: inversarea versurilor sau a propoziţiilor dintr-o frază, parafraza, adaosurile sau omisiunile unor cuvinte, apelul la neologisme, arhaisme, cuvinte rare, apelul la al doilea sau la alt cuvânt din vers/verset ca iniţială acrostihică, folosirea unor abreviaţii sau a unei contrageri, repetiţia, forme alternative de adresare. Iată-le întrebuinţate, în încercarea noastră de traducere a parenezei cu păstrarea formatului de acrostih: PREASFINŢITULUI ŞI PREA CUCERNICULUI NOSTRU ÎMPĂRAT IUSTINIAN AGAPET SUPUS DIACON.

1.**T**ιμῆς ἀπάσης ὑπέρτερον ἔχων ἀξίωμα, βασιλεῦ, τίμα ὑπέρ ἅπαντας τόν τούτου σε ἀξιώσαντα Θεόν, ὅτι καί καθ' ὁμοίωσιν τῆς ἐπουρανίου βασιλείας, ἔδωκέ σοι τό σκῆπτρον τῆς ἐπιγείου δυναστείας, ἵνα τούς ἀνθρώπους διδάξῃς τήν τοῦ δικαίου φυλακήν, καί τῶν κατ'	**P**e Dumnezeu cinsteşte-L mai presus de toate, Împărate, deşi ai un rang mai înalt decât oricare altul, căci El te-a învrednicit cu acest rang şi sceptrul puterii pământeşti, după asemănarea Împărăţiei cereşti ţi l-a dăruit, ca tu să-i deprinzi pe oameni să vegheze dreptatea	Acrostih realizat prin traducerea unui lexem din TS (Θεόν), aflat pe poziţia a patrusprezecea în structura originală. În textul original acrostihul este

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)

αὐτοῦ λυσσώντων ἐκδιώξῃς τήν ὑλακήν, ὑπό τῶν αὐτοῦ βασιλευόμενος νόμων, καί τῶν ὑπό σέ βασιλεύων ἐννόμως.	şi ocările celor care o vrăjmăşesc să le înfrânezi, stăpânit de legile dreptăţii şi domnind, după lege, şi asupra supuşilor tăi.	obţinut cu iniţiala substantivului în genitiv, τιμῆς.
2.Ὡς κυβερνήτης ἀγρυπνεῖ διά παντός, ὁ τοῦ βασιλέως πολυόμματος νοῦς, διακατέχων ἀσφαλῶς τῆς εὐνομίας τούς οἴακας, καί ἀπωθούμενος ἰσχυρῶς τῆς ἀνομίας τούς ρύακας, ἵνα τό σκάφος τῆς παγκοσμίου πολιτείας μή περιπίπτῃ, κύμασιν ἀδικίας.	**R**ămâne trează de-a pururi mintea grijitoare a împăratului aidoma unui cârmaci, ţinând fără şovăială cârma bunei rânduieli şi, din toate puterile îndepărtând torentele fărădelegii, aşa încât să nu fie zdrobită de valurile nedreptăţii corabia cârmuirii întregii lumi.	Folosirea unui predicat nominal (*a rămânea treaz)*, nu a verbului simplu (*a veghea)*. Aceasta traduce verbul ἀγρυπνεῖ aflat pe poziţia a treia în textul original. În original, acrostihul este realizat cu iniţiala particulei comparative ὡς.
3.Θεῖον μάθημα καί πρῶτον οἱ ἄνθρωποι, τό γνῶναι τινά ἑαυτό, διδασκόμεθα. Ὁ γάρ ἑαυτόν γνούς, γνώσεται Θεόν· Θεόν δέ ὁ γνούς, ὁμοιωθήσεται Θεῷ· ὁμοιωθήσεται δέ Θεῷ, ὁ ἄξιος γενόμενος Θεοῦ·ἄξιος δέ γίνεται Θεοῦ, ὁ μηδέν ἀνάξιον πράττων Θεοῦ, ἀλλά φρονῶν μέν τά αὐτοῦ, λαλῶν δέ ἅ φρονεῖ, ποιῶν δέ ἅ λαλεῖ.	**E**ste pentru a ne cunoaşte pe noi înşine faptul că noi, oamenii, deprindem cea dintâi şi dumnezeiască lege. Căci, cel care s-a cunoscut pe sine îl va cunoaşte pe Dumnezeu şi, cel care L-a cunoscut pe Dumnezeu va ajunge să fie asemenea Lui. Asemenea lui Dumnezeu va ajunge să fie acela care a ajuns vrednic de Dumnezeu. Vrednic de Dumnezeu este acela care nu săvârşeşte nimic nevrednic de Dumnezeu, acela care cugetă la cele ale Domnului, care rosteşte ceea ce cugetă şi care săvârşeşte cele pe care le rosteşte.	Exprimarea infinitivului de scop, nu prin prepoziţia simplă *pentru,* prepoziţie care să preceadă forma verbală *a cunoaşte* ci, prin expresia *este pentru a… cunoaşte*.

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)

4.Ἐπί προγόνων εὐγενείᾳ μηδείς ἐναβρυνέσθω· πηλόν γάρ ἔχουσι πάντες τοῦ γένους προπάτορα, καί οἱ ἐν πορφύρᾳ καί βύσσῳ καυχώμενοι, καί οἱ ἐν πενίᾳ καί νόσῳ τρυχόμενοι, καί οἱ διαδήματα περικείμενοι, καί οἱ διά δόματα προκείμενοι. Μή τοίνυν εἰς πήλιον ἐγκαυχώμεθα γένος, ἀλλά ἐπί χρηστότητι σεμνυνώμεθα τρόπων.	A strămoşilor viţă nobilă să nu fie prilej de mândrie pentru nimeni, căci doar lutul este strămoşul fiecărui neam: şi al celor care se laudă cu purpura şi vizonul, şi al celor care sunt împovăraţi de sărăcie şi boală, şi al celor care se încoronează cu diademe, şi al celor care zac [spre miluire] pe lângă casele acestora. Nu cu neamul din lut să ne mândrim, ci cu omenia firii.	Acrostih obţinut prin antepunerea atributului substantival genitival *strămoşilor* precedat de articolul genitival *a* care constituie iniţiala acrostihă.
5.Ἴσθι, ᾧ εὐσεβείας θεότευκτον ἄγαλμα, ὅτι ὅσῳ μεγάλων ἠξιώθης παρά Θεοῦ δωρεῶν, τοσούτῳ μείζονος ἀμοιβῆς ὀφειλέτης ὑπάρχεις αὐτῷ. Οὐκοῦν ἀπόδος τῷ εὐεργέτῃ τό χρέος τῆς εὐχαριστίας, τῷ λαμβάνοντι τό χρέος ὡς χάριν καί τήν χάριτος χάριν ἀντιδιδόντι. Αὐτός γάρ ἀεί καί χαρίτων ἄρχει, καί ὡς χρέος τάς χάριτας ἀποδίδωσιν· εὐχαριστίαν δέ ζητεῖ παρ' ἡμῶν, οὐ τήν διά ῥημάτων ἀγαθῶν προσφοράν, ἀλλά την διά πραγμάτων εὐσεβῶν προσφοράν.	Să ştii, o, podoabă a evlaviei făurită de Dumnezeu, că eşti datoare a unei răsplăţi cu atât mai mari, cu cât ai fost înzestrat de Dumnezeu cu daruri atât de măreţe. Întoarce, aşadar, Binefăcătorului tău datoria mulţumirii, El primeşte datoria ca pe un dar şi-ţi dăruieşte în schimbul darului tău, alt dar. Căci Dumnezeu stăpâneşte veşnic dăruind şi, ca pe o datorie, îţi va răsplăti binefacerile. De la noi aşteaptă drept mulţumire, nu binevoitoare vorbe, ci cucernice fapte.	Acrostih obţinut prin echivalarea imperativului grecesc Ἴσθι cu forma de conjunctiv hortativ *să ştii* din structura căruia conjuncţia *să* oferă iniţiala acrostihă.
6. Οὐδὲν οὕτως εὐδόκιμον ἐργάζεται ἄνθρωπον, ὡς δύνασθαι μὲν ἃ βούλεται πράττειν, ἀεὶ δὲ φιλάνθρωπα καὶ βούλεσθαι καὶ πράττειν. Ἐπειδὴ τοίνυν ἐκ Θεοῦ σοι κεχάρισται δύναμις, ἧς ἐδεῖτο δι' ἡμᾶς ἡ ἀγαθή σου βούλησις, πάντα καὶ βούλου	Fireşte, nimic nu-l face pe om atât de vrednic de cinstire precum puterea de a săvârşi ceea ce voieşte, pe de-o parte, şi de a vrea şi a săvârşi mereu mărinimoase fapte. Dat fiind că ţi-a fost dăruită de Dumnezeu puterea de care bunăvoinţa ta faţă de noi avea nevoie, voieşte şi	Acrostih realizat prin adaosul adverbului predicativ *fireşte* care exprimă certitudinea aserţiunii ce-i urmează, însă nu modifică nici sensul enunţului,

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)

καὶ πρᾶττε, ὡς ἀρέσκει τῷ ταύτην σοί δεδωκότι.	săvârşeşte toate, aşa încât să fie pe placul Celui care ţi-a dăruit această putere.	nici structura sintactică. În TS, iniţiala vocalică a pronumele negativ neutru οὐδὲν realiza acrostihul.
7. Τῶν ἐπιγείων χρημάτων ὁ ἄστατος πλοῦτος τῶν ποταμίων ῥευμάτων μιμεῖται τὸν δρόμον· πρὸς ὀλίγον μὲν ἐπιῤῥέων τοῖς ἔχειν νομίζουσι· μετ' ὀλίγον δὲ παραῤῥέων, εἰς ἄλλους ἀπέρχεται. Μόνος δὲ τῆς εὐποιίας ὁ θησαυρὸς, μόνιμός ἐστι τοῖς κεκτημένοις αὐτόν· τῶν γὰρ ἀγαθῶν ἔργων αἱ χάριτες ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας ἐπαναστρέφουσιν.	I se potriveşte cursului apelor curgătoare bogăţia nestatornică a avuţiilor pământeşti: se revarsă, pentru puţin timp asupra unora care îşi închipuie că o stăpânesc, la scurt timp se retrage, revărsându-se peste alţii. Statornică celor care au dobândit-o este doar comoara binefacerii, căci răsplata faptelor bune se întoarce la aceia care le săvârşesc.	Traducerea verbului μιμεῖται printr-un verb mai puţin folosit, conform NODEX (2002) *a semăna* seămăn intranz. 1) a avea trăsături comune; a fi deopotrivă; a se potrivi; a se asemăna; a se asemui. Forma neaccentuată a pronumelui personal i' constituie iniţiala acrostihă.
8. Ἀπρόσιτος μὲν ὑπάρχεις ἀνθρώποις διὰ τὸ ὕψος τῆς κάτω βασιλείας· εὐπρόσιτος δὲ γίνῃ τοῖς δεομένοις διὰ τὸ κράτος τῆς ἄνω ἐξουσίας· καὶ ἀνοίγεις τά ὦτα τοῖς ὑπὸ πενίας πολιορκουμένοις, ἵνα εὕρῃς τὴν τοῦ Θεοῦ ἀκοὴν ἀνεῳγμένην. Οἷοι γὰρ ἂν τοῖς ἡμετέροις γενώμεθα συνδούλοις, τοιοῦτον περὶ ἡμᾶς εὑρήσομεν τὸν Δεσπότην.	Nu le eşti oamenilor aproape datorită înălţimii împărăţiei tale pământeşti, deci fii tu apropiat de cei care au nevoie, în virtutea puterii împărăţiei cereşti. Apleacă-ţi urechea la cei care, din pricina sărăciei trăiesc în nevoi, pentru a găsi ascultare de la Dumnezeu. Căci, aşa cum suntem pentru tovarăşii noştri de robie, tot aşa îl vom afla pe Domnul faţă de noi.	Iniţiala acrostihă o oferă adverbul de negaţie *nu* care echivalează iniţiala acrostihă din original ἀ (cu valoare privativă în alcătuirea adjectivului ἀπρόσιτος).

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)

9.Τὴν πολυμέριμνον τοῦ βασιλέως ψυχὴν, κατὸπτρου δίκην ἀποσμήχεσθαι χρὴ, ἵνα ταῖς θείαις αὐγαῖς ἀεὶ καταστράπτηται, καὶ τῶν πραγμάτων τὰς κρίσεις ἐκεῖθεν διδάσκηται. Οὐδὲν γὰρ οὕτω ποιεῖ τὰ δέοντα καθορᾷν, ὡς τὸ φυλάσσειν ἐκείνην διὰ παντὸς καθαράν.	Ţine minte că e nevoie ca dreptatea să cureţe ca oglinda sufletul împovărat de griji al împăratului, aşa încât acesta să scapere neîncetat de lumina razelor dumnezeieşti şi să deprindă de acolo judecarea lucrurilor. Căci nimic nu te face să vezi mai lămurit ceea ce se cuvine, decât păzirea, fără încetare, a acelei curăţii [a sufletului].	Introducerea unui adaos, a unei formulări cu valoare hortativă *ţine minte,* inexistente în original dar care asigură prezenţa consoanei *ţ* în realizarea acrostihului şi care nu modifică nicidecum sensul enunţului, fiind în acord cu calitatea parenetică a lucrării.
10.Ὥσπερ ἐπὶ τῶν πλεόντων, ὅταν μὲν ὁ ναύτης σφαλῇ, μικρὰν φέρει τοῖς συμπλέουσι βλάβην, ὅταν δὲ αὐτὸς ὁ κυβερνήτης, παντὸς ἐργάζεται τοῦ πλοίου ἀπώλειαν, οὕτω καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν, ἂν μὲν τις τῶν ἀρχομένων ἁμάρτῃ, οὐ τὸ κοινὸν τοσοῦτον, ὅσον ἑαυτὸν ἀδικεῖ· ἄν δὲ αὐτὸς ὁ ἄρχων, πάσης ἐργάζεται τῆς πολιτείας τὴν βλάβην. Ὡς οὖν μεγάλας ὑφέξων εὐθύνας, εἴ τί παρίδοι τῶν δεόντων, μετὰ πολλῆς ἀκριβείας καὶ λεγέτω πάντα καὶ πραττέτω.	10. Iscă o neînsemnată pagubă acelora care călătoresc laolaltă, dacă greşeşte vreunul dintre corăbieri, însă, dacă dă greş cârmaciul, pricinuieşte pieirea întregii corăbii. Tot aşa se petrec lucrurile şi în ce priveşte statele: dacă vreunul dintre supuşi greşeşte, îşi face rău mai degrabă sieşi decât semenilor săi, dacă însă greşeşte însuşi domnitorul, atunci pricinuieşte nenorocire întregii ţări. Ca unul care vei da mare socoteală, dacă vei trece cu vederea vreuna dintre îndatoriri, cu multă grijă rosteşte-le şi făptuieşte-le pe toate.	Obţinerea iniţialei acrostihe prin traducerea expresiei φέρει βλάβην cu formularea „a isca o pagubă”, mai puţin aşteptată comparativ cu „a provoca o pagubă”.
11. Κύκλος τις τῶν ἀνθρωπίνων περιτρέχει πραγμάτων, ἄλλοτε ἄλλως φέρων αὐτὰ καὶ περιφέρων· καὶ τούτοις ἀνισότης ἐστὶ, τὸ	11. Toate câte există în astă lume, o roată le învârteşte, acum săltându-le, acum răsturnându-le. Este prefacere în ele până-ntr-atât,	Acrostih realizat prin redarea sintagmei nominale ἀνθρωπίνων

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)

μηδὲν τῶν παρόντων ἐν ταυτότητι μένειν. Δεῖ οὖν σε, κράτιστε βασιλεῦ, ἐν τῇ τούτων ἀγχιστρόφῳ μεταβολῇ, ἀμετάβλητον ἔχειν τὸν εὐσεβῆ λογισμόν.	încât nimic nu rămâne din identitatea celor ce sunt în acea clipă. Din această pricină, cuvine-se ca tu, preaputernice împărate, să ai mintea cucernică şi neabătută în această grabnică prefacere a lucrurilor.	πραγμάτων prin intermediul unei unităţi frazeologice „toate câte există în astă lume” şi plasarea acesteia pe primul loc în enunţ.
12.Ἀποστρέφου τῶν κολάκων τούς ἀπατηλούς λόγους, ὥσπερ τῶν κοράκων τούς ἁρπακτικούς τρόπους· οἱ μέν γάρ τούς τοῦ σώματος ἐξορύττουσιν ὀφθαλμούς· οἱ δέ, τούς τῆς ψυχῆς ἐξαμβλύνουσι λογισμούς, μη συγχωροῦντες ὁρᾷν τήν τῶν πραγμάτων ἀλήθειαν. Ἤ γάρ ἐπαινοῦσιν ἔσθ’ ὅτε τά ψόγου ἄξια, ἤ ψέγουσι πολλάκις τά ἐπαίνων κρείττονα· ἵνα δυοῖν θάτερον αὐτοῖς ἁμαρτάνηται, ἤ τό κακκόν ἐπαινούμενον, ἤ τό καλόν ὑβριζόμενον.	12. Urechea să nu ţi-o pleci la viclenele vorbe ale linguşitorilor, aşa cum nu ţi-o pleci la hrăpăreţul fel de a fi al corbilor. Unii, ochii trupului îi smulg, ceilalţi însă, tocesc a minţii judecată, ca să nu poţi vedea adevărul lucrurilor cu care ai de-a face. Ei fie laudă uneori lucruri vrednice de ocară, fie ponegresc, de cele mai multe ori, lucruri mai vrednice de laudă ca oricând, astfel încât, din cele două căi, să păcătuiască cu una: fie răul să-l laude, fie binele să-l batjocorească.	Traducerea lexemului grecesc care oferă iniţiala în textul original, *ἀποστρέφειν* („a întoarce spatele, a se feri”) prin locuţiunea verbală la forma negativă *a(-şi) pleca urechea* („a asculta cu atenție, a lua în considerare, a da crezare vorbelor de nimic, bârfelilor”) care conţine lexemul *urechea* a cărei iniţială vocalică „u” formează acrostihul.
13. Ἴσον εἶναι χρὴ πάντοτε τοῦ βασιλέως τὸ φρόνημα· τὸ γὰρ συμμεταβάλλεσθαι ταῖς ὧν πραγμάτων μεταβολαῖς, διανοίας ἀβεβαίου τεκμήριον γίνεται· τὸ δὲ παγίως ἐν τοῖς καλοῖς ἐρηρεῖσθαι, ὡς τὸ εὐσεβὲς ὑμῶν ἐστήρικται κράτος, καὶ μήτε πρὸς ἀλαζονείαν ὑπεραίρεσθαι, μήτε πρὸς ἀθυμίαν	13. Lucrarea minţii împăratului cuvine-se să rămână cumpănită mereu. Schimbarea acesteia odată cu schimbarea lucrurilor este dovada unui cuget nestatornic. Însă, ceea ce este trainic înrădăcinat în bine, aşa cum este instaurată şi cucernica voastră autoritate şi, nici nu se înalţă spre	Acrostih obţinut prin traducerea substantivului grecesc *τὸ φρόνημα* (judecată) aflat în poziţie finală în unitatea sintactică, prin expresia „lucrarea minţii” şi plasarea

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)

καταφέρεσθαι, βεβηκότων ἐστὶν ἀσφαλῶς, καὶ ἀκράδαντον ἐχόντων τὴν ψυχήν.	trufie, nici nu se coboară la laşitate, acela este sufletul neclintit înaintea celor ce vin şi netulburat înaintea celor ce sunt.	acesteia la începutul enunţului.
14.Εἴ τις κεκαθαρισμένον ἔχει τόν λογισμόν ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης ἀπάτης, καί βλέπει τό οὐτιδανόν τῆς ἑαυτοῦ φύσεως, τότε βραχύ και ὠκύμορον τῆς ἐνταῦθα ζωῆς καί τόν συνεζευγμένον τῇ σαρκί ῥύπον, εἰς τόν τῆς ὑπερηφανίας οὐκ ἐμπεσεῖται κρημνόν, κἄν ἐν ἀξιώματι ὑπάρχῃ ὑψηλῷ.	14. Unul care şi-a curăţat cugetul de amăgirile omeneşti şi ia aminte la neînsemnătatea firii sale, la scurtimea şi la vremelnicia vieţii de aici şi la necurăţia ce însoţeşte trupul, nu se va prăbuşi în hăul trufiei, chiar de s-ar afla pe o deosebit de înaltă treaptă.	Folosirea celui de-al doilea element din textul original, pronumele nehotărât *τίς* pentru obţinerea iniţialei acrostihe în limba română: pronumele nehotărât *unul.* Este omisă traducerea conjuncţiei condiţionale εἴ întrucât în limba română, subordonata păstrează ideea de condiţionare (*în cazul în care unul…*).
15. Ὑπὲρ πάντα τῆς βασιλείας τά ἔνδοξα, τῆς εὐσεβείας τὸ στέμμα τὸν βασιλέα κοσμεῖ· ὁ γὰρ πλοῦτος ἀπέρχεται, καὶ ἡ δόξα μετέρχεται· τὸ δὲ κλέος τῆς ἐνθέου πολιτείας ἀθανάτοις αἰῶσι συμπαρεκτείνεται, καὶ λήθης ἐπέκεινα τοὺς ἔχοντας ἵστησι.	15. Iar mai presus ca toată preamărirea împărătească, diadema cucerniciei îl împodobeşte pe împăratul. Bogăţia trece şi faima o urmează, însă slava Cetăţii dumnezeieşti dăinuieşte peste veacuri, nepieritoare, şi-l aşează pe cel care o stăpâneşte, dincolo de uitare.	Adaos al termenului *iar*, aici funcţionând ca organizator de text, care face trecerea între paragrafe şi marchează ordinea şi progresia ideilor.

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)

16. **Σ**φόδρα μοι δοκεῖ ἀτοπώτατον εἶναι, ὅτι πλούσιοι καὶ πένητες ἄνθρωποι ἐξ ἀνομοίων πραγμάτων βλάβην πάσχουσιν ὁμοίαν. Οἱ μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ κόρου διαῤῥήγνυνται, οἱ δὲ ὑπὸ τοῦ λιμοῦ διαφθείρονται· καὶ οἱ μὲν κατέχουσι τοῦ κόσμου τὰ πέρατα, οἱ δὲ οὐκ ἔχουσι ποῦ στῆσαι τά πέλματα. Ἵνα τοίνυν ἄμφω τῆς ὑγείας τύχωσιν, ἀφαιρέσει καὶ προσθέσει τούτους θεραπευτέον, καὶ πρὸς ἰσότητα τὴν ἀνισότητα μετενεκτέον.	16. **Ş**i mi se pare cât se poate de neobişnuit că, atât oamenii bogaţi, cât şi cei săraci îndură aceeaşi suferinţă, însă din pricini diferite. Unii pleznesc din pricina ghiftuielii, alţii se prăpădesc din pricina foamei. Unii stăpânesc hotarele lumii, alţii nu au unde să-şi pună talpa piciorului. Pentru ca şi unii, şi alţii să dobândească mântuirea, tu trebuie să le porţi de grijă, luând de la unii, dând la alţii, şi astfel să prefaci inegalitatea în egalitate.	Acrostih realizat prin adaosul conjuncţiei coordonatoare *şi* cu rol de conector care asigură coeziunea și coerența unităților lingvistice, mai exact a paragrafelor 15 și 16 din discurs.
17. **Ἐ**φ’ ἡμίν ἀνεδείχθη τῆς εὐζωΐας ὁ χρόνος, ὃν προεῖπέ τις τῶν παλαιῶν ἔσεσθαι, ὅταν ἢ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν, ἢ βασιλεῖς φιλοσοφήσωσι· καὶ γὰρ φιλοσοφοῦντες ἠξιώθητε βασιλείας, καὶ βασιλεύσαντες οὐκ ἀπέστητε φιλοσοφίας. Εἰ γὰρ τὸ φιλεῖν σοφίαν ποιεῖ φιλοσοφίαν, ἀρχὴ δὲ σοφίας ὁ τοῦ Θεοῦ φόβος, ὃν ἐν τοῖς στέρνοις ὑμῶν διαπαντὸς ἔχετε, εὔδηλον ὡς ἀληθὲς τὸ παρ’ ἐμοῦ λεγόμενον.	17. **I**zvodită ţi-a fost vremea vieţii fericite în zilele noastre, vreme despre care unul dintre cei de demult a prezis că va fi atunci când, fie vor domni filosofii, fie vor filosofa domnitorii. Căci, tu, cel care eşti filosof, eşti vrednic de cârmuire şi tu, cel care cârmuieşti, nu te îndepărtezi de filosofie. Dacă filosofia înseamnă iubire de înţelepciune, iar începutul înţelepciunii este frica de Dumnezeu, pe care o păstrezi mereu în inima ta, atunci fără tăgadă este că vorbele mele sunt adevărate.	Folosirea celui de-al treilea element lingvistic original, ἀνεδείχθη pentru obţinerea iniţialei acrostihe. Traducerea acestuia cu un termen învechit *izvodit* („dezvăluit”).
18. **Β**ασιλέα σε κατὰ ἀλήθειαν ὁρίζομαι, ὡς βασιλεύειν καὶ κρατεῖν τῶν ἡδονῶν δυνάμενον, καὶ τὸν στέφανον τῆς σωφροσύνης ἀναδησάμενον, καὶ πορφύραν τῆς δικαιοσύνης	18. **P**e tine te numesc împărat, după adevăr, ca unul care poate să cârmuiască şi poftelor să le pună frâu, ca unul care cu diadema cumpătării s-a încununat şi cu purpura dreptăţii s-a	Acrostih obţinut din traducerea pronumelui personal în acuzativ σε, aflat pe a doua poziţie în textul original.

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)

ἀμφιασάμενον. Ἡ μὲν γὰρ ἄλλη ἐξουσία τὸν θάνατον ἔχει διαδοχήν· ἡ δὲ τοιαύτη βασιλεία τὴν ἀθάνατον σώζει διαμονήν· καὶ ἡ μὲν ἐν τῷ αἰώνι τούτῳ λύεται· ὁ δὲ τῆς αἰωνίου κολάσεως ῥύεται.	înveşmântat. Orice altă stăpânire are moartea drept urmare, însă o asemenea cârmuire are nemurirea drept lăcaş; una în acest veac îşi află sfârşitul, alta de pedeapsa veşnică se mântuieşte.	
19.Εἰ τήν ἐκ πάντων βούλει καρποῦσθαι τιμήν, γίνου τοῖς ἅπασιν εὐεργέτης κοινός· οὐδέν γάρ οὕτω πρός εὔνοιαν ἐφέλκεται,ὡς εὐποιίας χάρις διδομένη τοῖς χρῄζουσιν. Ἡ γάρ διά φόβον γινομένη θεραπεία, κατεσχηματισμένη ἐστί θωπεία, πεπλασμένης τιμῆς ὀνόματι φενακίζουσα τούς αὐτῇ προσανέχοντας.	19. Respectul tuturor de vrei să îl culegi, fii un obștesc binefăcător pentru toţi, căci nimic nu aduce după sine bunăvoinţa, ca al binefacerii dar, dăruit celor care au nevoie. Lauda izvorâtă din teamă linguşire înseamnă care, alcătuindu-se cu numele cinstei plăsmuite, îi înşală pe cei care-o preţuiesc.	Acrostih realizat prin plasarea echivalentului românesc (respectul) al termenului *τιμήν* pe primul loc în enunţ.
20. Σεπτὴ δικαίως ἐστὶν ἡ ἡμῶν βασιλεία ὅτι τοῖς πολεμίοις μὲν δεικνύει τὴν ἐξουσίαν, τοῖς ὑπηκόοις δὲ νέμει φιλανθρωπίαν· καὶ νικῶσα ἐκείνους τῇ δυνάμει τῶν ὅπλων, τῇ ἀόπλῳ ἀγάπῃ τῶν οἰκείων ἡττᾶται· ὅσον γὰρ θηρίου καὶ προβάτου τὸ μέσον, τοσοῦτον ἀμφότερων ἡγεῖται τὸ διάφορον.	20. Este vrednică de cinstire împărăţia noastră, pe drept, căci vădeşte autoritate faţă de vrăjmaşi, rămâne binevoitoare faţă de supuşi, câştigându-i pe unii prin puterea armelor, şi este înfrântă de cei care fac parte din ea, printr-o neînarmată iubire. Prin urmare, pe cât de mare este deosebirea dintre o fiară şi o oaie, tot aşa de mare este deosebirea dintre cele două.	Verbul copulativ *a fi* este folosit pentru obţinerea iniţialei acrostihe. În original, iniţiala acrostihă este dată de numele predicativ al structurii verbale, σεπτὴ (ἐστὶν).

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)

21. Τῇ μὲν οὐσίᾳ τοῦ σώματος, ἴσος παντὶ ἀνθρώπῳ ὁ βασιλεὺς, τῇ ἐξουσίᾳ δὲ τοῦ ἀξιώματος ὅμοιός ἐστι τῷ ἐπὶ πάντων Θεῷ· οὐκ ἔχει γὰρ ἐπὶ γῆς τὸν αὐτοῦ ὑψηλότερον. Χρὴ τοίνυν αὐτὸν καὶ ὡς Θεὸν μὴ ὀργίζεσθαι, καὶ ὡς θνητὸν μὴ ἐπαίρεσθαι· εἰ εἰκόνι θεϊκῇ τετίμηται, ἀλλὰ καὶ εἰκόνι χοϊκῇ συμπέπλεκται· δί' ἧς ἐκδιδάσκεται τὴν πρὸς πάντας ἰσότητα.	21. **A**semenea tuturor oamenilor este împăratul în privinţa trupului, în privinţa puterii autorităţii sale este asemănător lui Dumnezeu, căci nu există cineva mai presus decât împăratul. Trebuie aşadar, ca muritor, să nu fie trufaş şi, ca Dumnezeu, să nu se mânie. Cu toate că a fost cinstit cu chip dumnezeiesc, totuşi a fost amestecat cu lutul pământesc, pentru care motiv să înveţe că este la fel cu toţi ceilalţi.	Iniţiala acrostihă este obţinută prin traducerea lexemului ἴσος, aflat pe poziţia a şasea în textul original.
22. Ἀποδὲχου τοὺς τὰ χρηστὰ συμβουλεύειν ἐθέλοντας, ἀλλὰ μὴ τοὺς κολακεύειν ἑκάστοτε σπεύδοντας. Οἱ μὲν γὰρ τὸ συμφέρον συνορῶσιν ἐν ἀληθείᾳ· οἱ δὲ πρὸς τὰ δοκοῦντα τοῖς κρατοῦσιν ἀφορῶσι, καὶ τῶν σωμάτων τὰς σκιὰς μιμούμενοι, τοῖς παρ' αὐτῶν λεγομένοις συνᾴδουσι.	22. **C**onsimte cu cei care vor să te îndemne să faci bine, dar nu cu cei care se grăbesc să te linguşească cu orice ocazie. Unii caută, cu adevărat, ceea ce e folositor, alţii însă urmăresc opiniile celor puternici şi imitând umbrele trupurilor acestora, îngână doar cuvintele lor.	Traducerea lexemului grecesc care oferă iniţiala în textul original, Ἀποδὲχου („a accepta", „a admite") oferă iniţiala acrostihă: „c" din mai puţin folositul verb „a consimţi".
23. Τοιοῦτος γίνου περὶ τοὺς σοὺς οἰκέτας, οἷον εὔχῃ σοι τὸν Δεσπότην γενέσθαι· ὡς γὰρ ἀκούομεν, ἀκουσθησόμεθα, καὶ ὡς ὁρῶμεν, ὁραθησόμεθα ὑπὸ τοῦ θείου καὶ παντεφόρου βλέμματος. Προεισενέγκωμεν οὖν τῷ ἐλέῳ τὸν ἔλεον, ἵνα τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον ἀντιλάβωμεν.	23. **U**rmăreşte să fii în aşa fel pentru supuşii tăi, după cum te rogi să fie Domunul faţă de tine. Căci aşa cum ascultăm, aşa vom fi ascultaţi şi, aşa cum privim, aşa vom fi priviţi de ochiul atotvăzător al lui Dumnezeu. Să răsplătim aşadar, mila cu milă, ca să primim ceva asemănător cu cee ce am dat.	Acrostih obţinut printr-un adaos pertinent în structura lexicală din limba română, respectiv a termenului „urmăreşte", antepus verbului „a fi". Afirm ca este pertinent întrucât γίνου se află în original la modul imperativ.

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)

24. Ὥσπερ τὰ ἀκριβῆ τῶν κατόπτρων τοιαύτας δείκνυσι τὰς τῶν προσώπων ἐμφάσεις, οἵἁπέρ ἐστι τὰ πρωτότυπα, φαιδρὰ μὲν τῶν φαιδρυνομένων, σκυθρωπὰ δὲ τῶν σκυθρωπαζόντων· οὕτω καὶ ἡ δικαία του Θεοῦ κρίσις ταῖς ἡμετέραις πράξεσιν ἐξομοιοῦται. Οἷάπερ γὰρ ἂν ᾖ τὰ παρ' ἡμῶν εἰργασμένα, τοιαῦτα ἡμῖν ἐκ τῶν ὁμοίων παρέχει.	24. **C**um limpezimea oglinzilor dezvăluie răsfrângerile chipurilor, fermecătoare pe ale celor fermecători, încruntate pe ale celor încruntaţi, aşa şi dreapta judecată a lui Dumnezeu este pe măsura faptelor noastre.	Acrostih realizat prin traducerea întocmai a primului lexem din paragraful original Ὥσπερ.
25. Βουλεύου μὲν τὰ πρακτέα βραδέως, ἐκτέλει δὲ τὰ κριθέντα σπουδαίως· ἐπεὶ λίαν ἐστὶ σφαλερὸν, τὸ ἐν τοῖς πράγμασιν ἀπερίσκεπτον. Εἰ γὰρ τὰ ἐξ ἀβουλίας τις ἐννοήσει κακὰ, τότε γνώσεται καλῶς τῆς εὐβουλίας τὰ χρήσιμα· ὡς καὶ τῆς ὑγείας τὴν χάριν, μετὰ τὴν πεῖραν τῆς νόσου. Δεῖ τοίνυν, εὐφρονέστατε βασιλεῦ, καὶ βουλῇ συνετωτέρᾳ, καὶ εὐχῇ συντονωτέρᾳ ἐξερευνᾷν ἀκριβῶς τὰ συνοίσοντα τῷ κόσμῳ.	25. **E**xaminează îndelung asupra faptelor, dar săvârşeşte repede cele ce le-ai decis, căci e foarte periculos să fii nesăbuit în fapte. Cel care va reflecta la relele izvorâte din lipsa de judecată, va aprecia foloasele cumpătării, aşa cum cineva apreciază darul sănătăţii, după încercările bolii. Trebuie, prin urmare, împărate preaînţelept, să cauţi cu grijă cele folositoare lumii, prin rugăciune ardentă şi prin cumpănire prudentă.	Traducerea imperativului grecesc Βουλεύου, aflat pe prima poziţie în original, prin imperativul verbului „a examina" conduce la obţinerea iniţialei acrostihe din acest paragraf.
26. Ἄριστα διοικήσεις τὴν ἀγαθήν σου βασιλείαν, εἰ πάντα σπουδάζεις ἐφορᾷν, καὶ μηδὲν ἀνέχῃ παρορᾷν. Οὐ γὰρ μικρὸν ἐπὶ σοὶ, ὅπερ μικρὸν εἶναι δοκεῖ ἐν συγκρίσει τῶν σῶν· ἐπειδὴ καὶ ῥῆμα βασιλέως ψιλὸν μεγάλην ἔχει παρὰ πᾶσιν ἰσχύν.	26. **R**ândui-vei foarte bine de-a lungul bunei tale cârmuiri, dacă te vei strădui să veghezi asupra tuturor lucrurilor şi dacă nu vei permite să neglijezi nimic. Căci ceea ce pare să fie mărunt în comparaţie cu tine, nu este mărunt pentru tine, deoarece şi o vorbă neînsemnată de-a împăratului, are o însemnătate mare pentru toţi.	Acrostih obţinut prin folosirea formei inverse de viitor a verbului **„r**ândui-vei" care corespunde verbului grecesc aflat la persoana a II-a singular, διοικήσεις .

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)

27.Σαυτώ τήν τοῦ φυλάττειν τους νόμους έπίθες ανάγκην, ώς μή ϊχων ίπι γης τόν δυνάμενον άνα-γκάζειν ούτω γαρ κα\ των νόμων επιδείξεις το σέβας, αυτός προ τών άλλων τούτους αΐδούμενος, και τοις ύπηκόοις φανήσεται το παρανομεϊν ουκ άκίνδυνον.	27. Nevoia de a păzi legile să ţi-o impui şi ţie, deoarece nu este pe pământ unul capabil să te oblige. Căci, în acest fel, vei arăta respect faţă de legi, tu însuţi respectându-le înaintea celorlalţi şi se va arăta supuşilor că nu este în afara primejdiei să faci abstracţie de lege.	Ανάγκην este termenul care, tradus prin „nevoia”, facilitează obţinerea iniţialei acrostihe.
28. Ἴσον τῷ πλημμελεῖν, τὸ μὴ κωλύειν τοὺς πλημμελοῦντας λογίζου. Κἂν γὰρ τις πολιτεύηται μὲν ἐνθέσμως, ἀνέχηται δὲ τῶν βιούντων ἀθέσμως, συνεργὸς τῶν κακῶν παρὰ Θεῷ κρίνεται· εἰ δὲ βούλει διττῶς εὐδοκιμεῖν, καὶ τοὺς τὰ κάλλιστα ποιοῦντας προτίμα, καὶ τοῖς τὰ χείριστα δρῶσιν ἐπιτίμα.	28. Ia seama că a păcătui este egal cu a nu îi împiedeca pe cei ce păcătuiesc. Căci, dacă cineva guvernează după lege, însă permite altora să-şi trăiască viaţa în fărădelege, e judecat în faţa lui Dumnezeu ca părtaş la rele. Dacă vrei să fii preţuit îndoit, cinsteşte-i şi pe ce săvârşesc lucruri minunate, şi pedepseşte-i pe care care săvârşesc lucruri foarte rele.	Ultimul cuvânt din propoziţie λογίζου, aflat de asemenea la imperativ, oferă prin traducerea cu expresia „ia seama”, iniţiala acrostihă.
29. Λίαν συμφέρειν ὑπολαμβάνω, τὸ φεύγειν τὰς τῶν κακῶν συνδιαιτήσεις· τὸν γὰρ συνόντα πάντοτε ἀνθρώποις πονηροῖς, ἢ παθεῖν ἢ μαθεῖν ἀνάγκη τι πονηρόν· ὁ δὲ τοῖς ἀγαθοῖς συνδιάγων, ἢ μίμησιν τῶν καλῶν ἐκδιδάσκεται, ἢ μείωσιν τῶν κακῶν ἐκπαιδεύεται.	29. Consider că e foarte de folos să te fereşti a trăi laolaltă cu cei răi, căci cel care îşi petrece tot timpul între oamenii netrebnici, neîndoielnic, fie suferă, fie învaţă ceva rău. Însă, cel care îşi petrece viaţa alături de cei buni, este învăţat fie să imite lucrurile bune, fie este educat să facă mai neînsemnate lucrurile rele.	Acrostih dobândit prin traducerea verbului din regentă, ὑπολαμβάνω, aflat pe a treia poziţie în textul original.
30. Ἐγκόσμιον ὑπὸ Θεοῦ πιστευθεὶς βασιλείαν, μηδενὶ χρῶ τῶν πονηρῶν πρὸς τὰς τῶν πραγμάτων διοικήσεις. Ὧν γὰρ ἂν ἐκεῖνοι κακῶς διαπράξωνται, λόγον ὑφέξει Θεῷ ὁ τὴν ἰσχὺν αὐτοῖς	30. Unde ţi s-a încredinţat de către Dumnezeu împărăţia lumească, nu te folosi, în niciun chip, de nelegiuiţi pentru administrarea treburilor. Căci, dacă unii ar acţiona în mod ticălos, va da	Acrostih obţinut prin folosirea formei populare a adverbului *unde* cu rol de a introduce o propoziţie

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)

δεδωκώς. Μετὰ πολλῆς οὖν ἐξετάσεως αἱ τῶν ἀρχόντων προβολαὶ γἰνέσθωσαν.	socoteală lui Dumnezeu cel care le-a dat lor puterea. Prin urmare, înălţarea în rang să fie făcută după minuţioasă cercetare.	circumstanţiala de cauză (*de vreme ce, din cauză că*)
31. Ἴσον νομίζω κακὸν, καὶ τῶν ἐχθρῶν θυμοῦσθαι ταῖς κακουργίαις, καὶ τῶν φίλων θέλγεσθαι ταῖς κολακείαις. Δεῖ γὰρ πρὸς ἑκατέρους γενναίως ἀνθίστασθαι, καὶ τοῦ πρέποντος μηδαμῶς ἀφίστασθαι, μήτε τὴν ἀλόγιστον ἐκείνων δυσμένειαν ἀμυνόμενον, μήτε τὴν ἐπίπλαστον τούτων εὐμένειαν ἀμειβόμενον.	31. La fel de rău socotesc că este şi să te laşi pradă mâniei din pricina răutăţilor vrăjmaşilor şi captivat de linguşirile prietenilor. Căci trebuie să te opui ferm şi unora şi altora şi să nu stai deoparte niciodată de ceea ce se cuvine, nici apărând uşuratica rea voinţă a unora, nici răsplătind bunăvoinţa necinstită a altora.	Primul lexem grecesc Ἴσον este tradus prin „la fel de”, contribuind astfel la realizarea acrostihului.
32. Ἡγοῦ τούτους εἶναι φίλους ἀληθεστάτους, μὴ τοὺς ἐπαινοῦντας ἅπαντα τὰ παρὰ σοῦ λεγόμενα, ἀλλὰ τοὺς κρίσει δικαίᾳ πάντα πράττειν σπουδάζοντας, καὶ συνηδομένους μὲν ἐπὶ τοῖς χρηστοτέροις, ἐπιστυγνάζοντας δὲ ἐπὶ τοῖς ἐναντίοις. Οὗτοι γὰρ ὄντως ἀψευδεστάτης φιλίας δεικνύουσι τεκμήριον.	32. Urmează părerii după care prietenii cei mai adevăraţi nu sunt cei care aplaudă toate cele zise de tine, ci cei care se întrec să facă toate potrivit corectei judecăţi, pe de-o parte bucurându-se laolaltă cu tine de cele folositoare, pe de altă parte, întristându-se de cele potrivnice. Aceştia, într-adevăr, dau dovadă de cea mai sinceră prietenie.	Înlocuirea lexemului a *considera* care ar fi putut traduce imperativul grecesc Ἡγοῦ cu expresia frazeologică „a urma părerii cuiva”.
33. Μὴ μεταβαλλέτω σοι τὴν μεγαλόφρονα γνώμην τῆς ἐπιγείου ταύτης δυναστείας ὁ ὄγκος, ἀλλ’ ὡς ἐπίκηρον διέπων ἀρχὴν, ἄτρεπτον ἔχε τὸν νοῦν ἐν πράγμασι τρεπτοῖς, μήτε ἐν ταῖς εὐθυμίαις ἐξυψούμενος, μήτε ἐν ταῖς ἀθυμίαις ταπεινούμενος.	33. Importanţa unei asemenea autorităţi lumeşti să nu-ţi schimbe cugetul generos, ci, de vreme ce dispui de o putere trecătoare, menţine-ţi cugetul neschimbat în mijlocul lucrurilor schimbătoare, nici de bucurii exaltat, nici de mâhniri deznădăjduit.	Acrostih realizat prin traducerea subiectului ὁ ὄγκος din original, aflat pe ultimul loc în prima propoziţie, cu lexemul „importanţa”.

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)

Deşi lucrarea de faţă nu cuprinde toate capitolele de sfaturi ale lui Agapet, 72 la număr (cele rămase necuprinse urmând a se constitui într-o a doua parte a lucrării), socotesc că prin această încercare de „trecere” a acrostihului în traducerea românească a *capitolelor sfătuitoare*, am reuşit să subliniez că este cu putinţă să tălmaceşti textul original aducând în limba de traducere şi acrostihul, în aşa fel încât acesta să îşi justifice menirea: o modalitate, convenţională poate, de a pune alături şi autorul şi destinatarul lucrării, printr-un efort stilistic deloc de neglijat.

Referințe bibliografice

Beck, Hans-Georg. 2012. *Istoria Bisericii Ortodoxe în Imperiul Bizantin.* Traducere de Vasile Adrian Carabă. București: Nemira.

Brehier, Louis. 1970. *La civilisation byzantine*. Paris: A. Michel.

Bell, Peter N. 2009. *Three Political Voices from the Age of Justinian: Agapetus, "*Advice to the Emperor", "Dialogue on Political Science"; *Paul the Silentiary,* "Description of Hagia Sophia". Translated Texts for Historians. 52. Liverpool: Liverpool University Press.

*** *Early Christian Paraenesis in Context.* 2005. James M. Starr, Troels Engberg-Pedersen (eds.). Berlin: Walter de Gruyter.

Endre v. Ivanka. 2012. *Elenic şi creştin în viaţa spirituală a Bizanţului timpuriu.* Traducere de Vasile Adrian Carabă. București: Nemira.

Krumbacher, Karl. 2001. *The History of Byzantine Literature: from Justinian to the end of the Eastern Roman Empire* (527-1453) (2nd ed. Munich: Beck, 1897). Introductory sections translated by David Jenkins and David Bachrach. Copyright: University of Notre Dame.

Lemerle, Paul. 1960. *Prolégomčnes ŕ e édition critique et commentée des «Conseils et Récits» de Kékaumenos.* Bruxelles: Palais des Académies.

Marshall, F. H. 1948. "Byzantine literature", in *Bizantium, An Introduction to East Roman Civilization*, Edited by Norman H. Baynes and H. St. L. B. Moss. Oxford: Clarendon Press.

Mullins, Terenece Y. 1980. "Topos as a New Testament Form", in *Journal of Biblical Literature* 99, 541-547.

Rapp, Claudia. 2009. "Charity and Piety as Episcopal and Imperial Virtues in Late Antiquity", 75-87, in *Charity an Giving in Monotheistic Religions*. Edited by Miriam Frenkel and Yacoov Lev. Walter de Gruyter.

Runciman, Steven. 2012. *Teocraţia bizantină*. Traducere de Vasile Adrian Carabă. București: Nemira.

Tanaşoca Nicolae-Şerban. 2009. *Creaţie şi tradiţie literară bizantină, Studii şi texte*. Bucureşti: Editura Unarte.

Idem. 1971. *Literatura Bizanţului*. *Studii. Antologie*. Traduceri şi prezentare de N.-Ş. Tanaşoca. Bucureşti: Editura Univers.

Tatakis, Basil. 1949. *Byzantine Philosophy*. Originally published as *La philosophie byzantine*, by Basil Tatakis. Presses Universitaires de France. English translation and new material copyright 2003 by Hackett Publishing Company, Inc.

Tenace, Michelina. 2005. *Creştinismul bizantin*. Traducere Al. Cistelecan. Chișinău: Cartier.

Ware, Timothy. 1997. *Istoria Bisericii Ortodoxe*. Traducere Alexandra Petrea. București: Aldo Press.

BDD-A31420 © 2020 Jatepress
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 17:00:20 UTC)